

« Regjeringen vil møte kritikk fra egne rekker dersom det ikke blir en kraftig samarbeidselsatsing i neste års budsjett. Den enkleste måten å gjøre dette på, er å plusse på infrastrukturfondet med noen titall milliarder og legge inn betydelig egenkapital i det nye statlige veiselskapet.

FREMOVER

« Nergård Havfiske AS er det nest største trålrederiet i landet med fem trålere og betydelige kvoter for fangst av torsk, hyse og sei. Mens Røkke har skilt trålerne fra fabrikkene i to ulike konsern, har Nergård valgt å samle hav og land innenfor samme tak.

Finnmarken

« Kampen fortsetter også for å utvikle Finnmarksløpet. Det store spørsmålet i fremtiden blir hvordan løpet kan utvikles slik at flere får ta del og får glede at dette fantastiske arrangementet.

Finnmark DAGBLAD

MILJØOVERVÅKNING I, AV OG FOR NORDOMRÅDENE: Har vi lokal kompetanse for å utvikle overvåkningsprogrammer som sikrer at miljøet ikke er den tapende part?

Vi lærte av dieselutslippet på Skjervøy

På den 3. side

Jasmine Nahrgang
Forsker UiT

Ekaterina Korshunova
doktorgradstudent Akvaplan-niva

Miljøundersøkelser utført av UiT Norges Arktiske Universitet viser hvordan diesel-utslippet på Skjervøy i desember 2013 har medført en betydelig stressrespons hos blåskjell i nærområdet. Samtidig viser kjemiske analyser av de samme blåskjellene at akkumulerte miljøgifter ikke er større enn hva vi ser lokalt i Tromsø-området.

Vi ser i dag en enorm utvikling av olje- og gassindustri hos vår nabo i øst, samtidig som mindre is i Arktis åpner opp for nye transportruter tvers gjennom polhavet. Her hjemme er en heftig debatt og varm politisk potet hvorvidt det skal igangsettes konsekvensutredning i Lofoten og Vesterålen.

Men selv uten en utbygging her, utgjør Nord-Norge utvilsomt et viktig knutepunkt for den økte aktiviteten som er i ferd med å etablere seg i nordområdene. Hvordan påvirker dette miljøet? Har vi lokal kompetanse for å utvikle overvåkningsprogrammer som sikrer at miljøet ikke er den tapende part? Og hva vet vi egentlig om hvordan det står til med miljøet i våre nære havområder?

UiT vil i løpet av 2014 igangsette et nytt studieprogram innen Arktisk forurensningsbiologi og forvaltning som først og fremst tar sikte på å utdanne høyt kvalifiserte kandidater innen disse viktige spørsmålene.

Studiet har sitt utspring i en målrettet oppbygning av et bredt og slagkraftig kompetansesenter innen forurensningsbiologi og industriell avfallshåndtering på tvers av forsknings- og undervisningsinstitusjoner i Tromsø, i samarbeid med Norges Forskningsråd og ENI Norge AS. Gevinsten ved denne etableringen er ikke bare at vi er i ferd med å få et internasjonalt slagkraftig forskningsmiljø, men minst like viktig er at Tromsø kan bli et sentrum for utdanning av høyt kompetente fagfolk til både forskning-, forvaltnings- og industrielle oppgaver.

Dieselutslipp Skjervøy

På slutten av fjoråret opplevde vi et

DIESELUTSLIPP: 180.000 liter diesel lekket ut i havnebassenget i Skjervøy i desember i fjor.

Foto: Ragnhild Enoksen

utslipp av diesel fra et anlegg på Skjervøy. Som et ledd i den forskningen og utdanningen vi gir ved UiT, har vi tatt utgangspunkt i denne hendelsen, både for å undersøke hva slags påvirkninger diesel-utslippet har hatt og som et pedagogisk verktøy overfor våre studenter for å vise hvordan det vi lærer bort har en direkte samfunnsmessig betydning.

Sammen med studenter på UiT kurset BIO-2008, samlet vi derfor nylig inn blåskjell både fra referanseområder på Kvaløya og andre potensielt forurensede områder i Skjervøy og Tromsø. Vi målte forskjellige parametere (her omtalt som stress respons) og viktige miljøgifter akkumulert i blåskjellene, bl.a. TBT (hormon-forstyrende miljøgift som ikke lenger er produsert, men som vi vet finnes i miljøet). Vi målte også nivåer av PAH, som er en giftig komponent av petroleumsprodukter. Fra et pedagogisk ståsted var resultatet av disse undersøkelsene bedre enn hva vi turte håpe på. Fra et miljømessig

ståsted var de kanskje ikke like bra, selv om alt ikke bare er galt.

Resultatene viser en høy stressrespons hos blåskjell samlet inn i nærheten av diesel-utslippet på Skjervøy, selv en måned etter at ulykken skjedde. Tilsvarende målinger i de andre områdene viste en generelt mye lavere respons. Tilsynelatende ser det derfor ut som om områdene selv inne i de indre havneområder av Tromsø er uberørt.

Men, ser vi på oppkonsentrasjonen av PAH er bildet noe annerledes. Resultatene viser at blåskjell i enkelte deler av Tromsø-området har akkumulert like mye PAH som de vi samlet inn nær utslippet på Skjervøy.

Mest sannsynlig er dette et resultat av en mer kontinuerlig påvirkning av petroleumsforurensning. Så selv om nivåene tilsynelatende er lavere i Tromsø sammenliknet med Skjervøy, er faktisk skjellene i enkelte deler av Tromsø også påvirket av petroleumsforurensning. På den litt mer gledelige siden, ser det ut til at konsentrasjonene av

TBT generelt er på vei ned sammenliknet med tidligere undersøkelser.

Må tas på alvor

« Dette viser viktigheten av å ta miljøutfordringer i nord på alvor – selv en måned etter at dieseloljen rant ut i havet, finner vi at blåskjellene fortsatt er under et stort press. Dersom vi setter dette inn i et litt større regionalt perspektiv, sier det litt om hvor store ringvirkninger et eventuelt industrielt uhell kan ha langs kysten vår.

UiT vil i årene fremover fortsette å sette søkelys på denne typen problematikk som et viktig ledd i det nye studieprogrammet. Blåskjellene på Skjervøy vil også utgjøre en unik mulighet for å kombinere undervisning med et mer generelt samfunnsoppdrag.

Data fra årets undersøkelser vil bli godt lagret, og når neste års studentkull starter, vil vi gjennomføre tilsvarende undersøkelser på de samme stedene. Over tid vil dermed studentene våre være med på å bygge opp kunnskap som i fremtiden kan brukes ovenfor eventuelle andre uhell, samtidig som det vil gi oss et unikt innblikk i hvordan og hvor lenge et stort dieselutslipp kan spores i et lokalmiljø.

« Resultatene viser en høy stressrespons hos blåskjell samlet inn i nærheten av diesel-utslippet på Skjervøy, selv en måned etter at ulykken skjedde.

REUTERS/Alexsey Druginyn/RIA Novosti

oner europeere varme. Derfor kan han også straffe Europa hardt.

« En slik straffeaksjon vil imidlertid føre til at omdømmet til russisk gass vil forvitne. Landet vil lide økonomiske tap, både på kort og – i enda mer betydelig grad – på lang sikt. Gassen som politisk våpen for Putin er altså et tveegget sverd. Europa vil svi, men det vil også Gazprom og Russland. Så da blir alle tapere? Pussig nok, nei. Det finnes én vinner i dette scenariet. Gassprisene steg med over 10 prosent i forrige uke, da situasjonen på Krim eskalerte. Og Statoil-aksjen gjorde et markant hopp oppover. Vinneren er gassnasjonen Norge.

Journalist
Oddvar
Nygård

**Dagens
kommentar**

Først: På seminar om forskning på samiske/kvenske forhold v @UiTromso. Der- nest: På seminar om inuittiske fortellinger. Torjer Olsen @Torjer

